

Sygn. akt I ACa 906/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Mirosław Ożóg (spr.)
Sędziowie:	SA Marek Machnij SA Dariusz Janiszewski
Protokolant:	stażysta Krzysztof Domitrz

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2015 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa J. S.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 7 maja 2014 r. sygn. akt XV C 1383/12

I/ zmienia zaskarżony wyrok:

- a) w punkcie II (drugim) w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 60.000 (sześćdziesiąt tysięcy) złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 17 marca 2014 r. do dnia zapłaty a w pozostałym zakresie powództwo oddala,
- b) w punkcie IV (czwartym) w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.106,11 (trzy tysiące sto sześć 11/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

II/ oddala apelację w pozostałej części;

III/ zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.720 (trzy tysiące siedemset dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. I ACa 906/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 07 maja 2014 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku zasądził od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki J. S. kwotę 140 000 zł wraz z ustawowymi odsetkami do dnia zapłaty: od kwoty 100 000 zł od dnia 22 stycznia 2010 r., od kwoty 40 000 zł od dnia 17 marca 2014 r. W pozostałej części Sąd Okręgowy oddalił powództwo i rozstrzygnął o kosztach procesu.

Sąd I instancji ustalił w toku postępowania, że w dniu 29 grudnia 2007 r. kierujący ciągnikiem siodłowym – samochodem ciężarowym v. (...) o nr rej. (...) z naczepą o nr rej. (...) M. K. na skutek wpadnięcia w poślizg na oszronionej jezdni uderzył w samochód osobowy, kierowany przez Z. P., którym pracownicy Starostwa Powiatowego jechali na pogrzeb. Pasażerem najechanego przez ciągnik siodłowy samochodu była powódka, która w wyniku zderzenia odniosła poważne obrażenia. Sprawca wypadku legitymował się polisą wystawioną przez pozwanego (...) nr (...).

Jak ustalił Sąd pierwszej instancji w wyniku wypadku powódka doznała poważnych obrażeń ciała w postaci: urazu głowy, urazu klatki piersiowej, złamania kręgu L3, złamania kości ramiennej lewej, znacznego uszkodzenia nerwu promieniowego lewego. Powódka doznała złamania kręgosłupa, złamania w łokciu lewej ręki, zakleszczenia nerwów, a także ran ciętych twarzy.

W ramach leczenia szpitalnego powódka przeszła kilka operacji w postaci: repozycji otwartej złamania kości ramiennej lewej, stabilizacji śrubami i drutami K, transpozycji nerwu promieniowego, stabilizacji tylnej L2-L4 ze spondylozedozą, leczenia złamania kości ramiennej lewej powikłanego stawem rzekomym, oczyszczenia stawu rzekomego, stabilizacji płytką (...), przeszczepów gąbczastych liofilizowanych.

Według ustaleń Sądu Okręgowego, biegły sądowy z zakresu neurologii sporządzający opinię na potrzeby procesu stwierdził ponadto u powódki schorzenia w postaci: stanu po wielokrotnym leczeniu szpitalnym wieloodłamowego złamania kości ramiennej lewej z powstaniem zapalenia kości oraz stawu rzekomego ramienia, co spowodowało, że powstały: przewlekłe bóle korzeniowe lub splotowe z poziomu szyjnego kręgosłupa po stronie lewej (7 % trwałego uszczerbku), stan po złamaniu wybuchowym trzonu L3 spowodowało, że powstały obustronne bóle korzeniowe z poziomu zgrubienia lędźwiowego (4 % trwałego uszczerbku), wystąpiła nerwica pourazowa spowodowana wielokrotnym leczeniem szpitalnym nawracającego zapalenia kości ramiennej po przewlekłym złamaniu. Łączny uszczerbek w aspekcie neurologicznym wyniósł 17 %.

Następnie Sąd pierwszej instancji ustalił, że powódka doznała znacznego urazu psychicznego z poczuciem zagrożenia życia własnego. Życie powódki podzieliło się na dwa etapy: „przed wypadkiem” i „po wypadku”. Biorąc pod uwagę nasilenie objawów Zespołu (...) u powódki, liczne cierpienia moralne, długotrwałość interwencji leczniczych pogłębiających jej złe samopoczucie, anhedonię biegły psychiatra stwierdził 20 % długotrwałego uszczerbku na zdrowiu psychicznym powódki. Rokowanie, co do powrotu do stanu zdrowia psychicznego sprzed wypadku jest niepewne.

Sąd Okręgowy ustalił, że pozwany (...) S. A. przyznał i wypłacił powódce zadośćuczynienie za krzywdę w wysokości 100 000 zł. Odszkodowanie wpłacane było częściowo do kwoty 30 000 zł oraz jednorazowo 70 000 zł.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci zeznań świadków, powódki, dokumentów oraz opinii biegłych, roszczenia powódki w przeważającej części zasługiwały na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji powołując się na art. 445 § 1 k.c. zasądził na rzecz powódki, zgodnie z punktem pierwszym wyroku, dodatkową kwotę 140 000 zł tytułem zadośćuczynienia, uwzględniając, iż powódka otrzymała już od pozwanego kwotę 100 000 zł. Sąd uzasadnił, iż zadośćuczynienie w kwocie 240 000 zł nie może być w żadnym wypadku uznane za zbyt wygórowane, jeśli brać pod uwagę fizyczne i moralne cierpienia powódki.

Sąd Okręgowy zgodnie z dyspozycją art. 444 § 1 i § 2 k.c. orzekł jak w punkcie pierwszym i drugim wyroku, tj. uznał, iż kwota 400 000 zł, której domagała się strona powodowa jest zbyt wygórowana, ponieważ powódka, mimo doznanych cierpień, dzięki przebytej rehabilitacji jest osobą, która może funkcjonować i prowadzić pewną, choć nie całkowitą aktywność zawodową.

Sąd zróżnicował czas przyznawania odsetek ustawowych. Nie można bowiem żądać wyższych kwot ponad te, które były żądane już w trakcie postępowania likwidacyjnego.

Jak ocenił Sąd pierwszej instancji, zaliczka, która została wniesiona przez powódkę – 1 000 zł nie została wykorzystana, w związku z tym Sąd dokonał jej potrącenia z kwotą, 1 512 zł, którą obciążono powódkę i nakazał ściąganie pozostałej do zapłaty kwoty od powódki na rzecz Skarbu Państwa jak w punkcie trzecim wyroku. Strona pozwana została obciążona kosztami opinii biegłych oraz opłatą sądową od rozszerzonego powództwa, która nie została wniesiona przez powódkę w łącznej kwocie 10 517 zł.

Sąd Okręgowy zważył, iż powódka łącznie poniosła koszty opłaty od pozwu oraz zastępstwa procesowego w wysokości 18 111, 52 zł, z czego pozwany winien jej zwrócić 75 % poniesionych kosztów, tj. kwotę 13 583, 64 zł.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia wywiodła powódka, zaskarżając wyrok z dnia 07 maja 2014 r. w części, tj. w punkcie II, III i IV, zarzucając mu:

1/ rażące naruszenie art. 445 § 1 k.c., przez uznanie, że wypłacone zadośćuczynienie w wysokości 100 000 zł wraz z zasądzonym w wysokości 140 000 zł jest nieadekwatne do doznanych przez powódkę cierpień psychicznych i fizycznych, 97 % uszczerbku na zdrowiu;

2/ naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, a w szczególności art. 233 k.p.c., poprzez dokonanie oceny materiału dowodowego w sposób dowolny, a nie swobodny, co skutkowało przyznaniem powódce rażąco niskiej kwoty zadośćuczynienia, pomimo istnienia przesłanek do przyznania zadośćuczynienia w znacznie wyższej wysokości.

3/ sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez pominięcie w ustaleniach i rozważaniach Sądu 60% trwałego uszczerbku na zdrowiu ustalonego przez biegłego ortopedę i uznanie, że powódka w wyniku wypadku doznała jedynie 37 % uszczerbku na zdrowiu.

Powódka w apelacji wniosła o:

1/ zmianę wyroku w zaskarżonej części i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kwoty 140 000 zł wraz z odsetkami i kosztami postępowania za obie instancje;

ewentualnie

2/ uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy w zaskarżonym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu z uwzględnieniem kosztów postępowania za obie instancje.

Pismem z dnia 26 sierpnia 2014 r. powódka wniosła o ograniczenie wartości przedmiotu zaskarżenia do kwoty 100 000 zł, z uwagi na utrzymanie w mocy zaskarżonego postanowienia referendarza sądowego oddalającego wniosek o zwolnienie powódki od kosztów sądowych w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powódki częściowo zasługiwała na uwzględnienie. Trafny jest zarzut sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez pominięcie w ustaleniach i rozważaniach Sądu Okręgowego 60% trwałego uszczerbku na zdrowiu ustalonego przez biegłego ortopedę i uznanie, że powódka w wyniku wypadku doznała jedynie 37% trwałego uszczerbku na zdrowiu. Sąd Okręgowy nie przytoczył bowiem

w uzasadnieniu zaskarżonego wszystkich faktów i dowodów, które miały wpływ na wynik sprawy a zwłaszcza na wysokość dochodzonego w pozwie zadośćuczynienia. Ustalenia faktów wynikających z opinii biegłych zostały ograniczone jedynie do dowodów z opinii biegłego neurologa i biegłego psychiatry. Tymczasem w toku postępowania Sąd Okręgowy przeprowadził także dowód z opinii biegłego ortopedy, z której wynikało, że nie zostało jeszcze zakończone leczenie złamania kości ramiennej powikłane stawem rzekomym i przykurczem łokcia. Trwały uszczerbek na zdrowiu związany jest ze stawem rzekomym kości ramiennej, przykurczem łokcia i skróceniem ramienia a także ramienia i łokcia i wynosi 45%. Natomiast z tytułu deformacji wyprostów łokcia i ograniczeniem jego ruchomości oraz blizn trwały uszczerbek na zdrowiu wynosi 15%. Łącznie trwały uszczerbek na zdrowiu powódki w związku z wypadkiem komunikacyjnym w zakresie układu ruchu wynosi 60% (opinia biegłego lekarza ortopedy k- 131- 132). Z opinii tej wynikało również, że zastosowane leczenie powódki, wyciąg a później zespolenie stabilne zmniejszyły doznania bólowe, jednak ilość zabiegów operacyjnych powodowała, że bóle przez cały okres leczenia w zakresie ramienia były i są znaczne. Ponadto złamanie kręgu L 3 leczone operacyjnie do zabiegu i około miesiąc po powodowało znaczne bóle okolicy L- S a po tym czasie dolegliwości zmniejszają się do poziomu zgłaszanego w wywiadzie, podczas którego powódka skarżyła się na ból kręgosłupa L – S promieniujący do kończyny dolnej (k – 131v – 132). Przedstawione okoliczności mają istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy ponieważ zarówno trwałość skutków czynu niedozwolonego jak i bolesność zabiegów (czas trwania cierpień fizycznych) stanowią okoliczności, które powinny zostać rozważone przy ocenie wysokości zadośćuczynienia (por. m.in. G.Bieniek w Komentarzu do Kodeksu cywilnego, księga trzecia, tom I, Wyd. Prawnicze, 1996, s. 367, czy M. Safjan w Komentarzu do Kodeksu cywilnego pod red. K. Pietrzykowskiego Wyd. C.H. BECK, 1997, s. 901). Nierozważenie tych okoliczności stanowi także naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wskutek braku wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego.

Trafny jest również zarzut naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie przepisu art. 445 § 1 k.c. skoro rozstrzygając o wysokości zadośćuczynienia Sąd I instancji nie rozważył wszystkich okoliczności mających wpływ na wysokość zadośćuczynienia a tego rodzaju uchybienie powoduje, że zasądzone w zaskarżonym wyroku świadczenie nie może być uznane za odpowiednie w rozumieniu przepisu art. 445 § 1 k.c. Sąd Apelacyjny miał także na uwadze utrwalony w judykaturze pogląd według którego korygowanie przez Sąd II instancji wysokości zasądzonych zadośćuczynienia jest tylko wtedy uzasadnione, jeżeli w okolicznościach sprawy jest rażąco wygórowana lub rażąco niska. W ocenie Sądu Apelacyjnego zasądzona przez Sąd Okręgowy kwota 140 000 zł, przy uwzględnieniu już wypłaconego zadośćuczynienia w kwocie 100 000 zł, powinna zostać uznana za rażąco niską ponieważ przy ocenie wysokości tego świadczenia Sąd Okręgowy nie wziął pod uwagę wynikającego ze wszystkich opinii biegłych trwałego uszczerbku na zdrowiu powódki wynoszącego łącznie 97% a nie jak ustalił Sąd I instancji 37% a także pominął okoliczności wskazujące na intensywność cierpień fizycznych wynikających z bolesności zabiegów. Odpowiednim świadczeniem w rozumieniu przepisu art. 445 § 1 k.c. będzie – w ocenie Sądu Apelacyjnego - kwota 300 tysięcy złotych, określona na podstawie wszystkich okoliczności, które powinny być rozważane przy ustaleniu wysokości zadośćuczynienia nie wyłączając stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu, długotrwałości cierpień fizycznych związanych z bolesnością zabiegów operacyjnych, liczbą przeprowadzonych operacji oraz ich skutków w postaci utrzymujących się dolegliwości bólowych o znacznym nasileniu, deformacji i ograniczeniu ruchomości łokcia oraz blizn.

Mając na uwadze przytoczone rozważania dotyczące odpowiedniego zadośćuczynienia Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w punkcie drugim w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 60 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 marca 2014 roku do dnia zapłaty a w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Zmiana orzeczenia spowodowała także zmianę rozstrzygnięcia o kosztach procesu przed Sądem I instancji. Powódka w rezultacie wygrała proces w 67%,ponosząc następujące koszty : opłata od pozwu 5000 zł , 894,52 zł koszty opinii biegłego oraz 7217 zł koszty zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa, łącznie 13 111,52 zł. Pozwany powinien zatem zwrócić powódce 67% tej kwoty, czyli 8787,72 zł. Powódka powinna z kolei zwrócić pozwanemu 33% z kwoty 7217 zł (koszty zastępstwa procesowego plus opłata skarbową od pełnomocnictwa), czyli kwotę 2381,61 zł oraz 33% z kwoty 10 000 zł (opłata od pozwu od rozszerzonego powództwa, którą w całości w punkcie trzecim został obciążony pozwany. Różnicę wymienionych kwot ((...),72 – (...),61 – 3300) stanowi 3106,11 zł i taką kwotę zasądzone od pozwanego na rzecz powódki w punkcie czwartym zaskarżonego wyroku. Z kolei powódka wygrała

proces przed Sądem II instancji w 60% ponosząc następujące koszty : opłata od apelacji 5000 zł, koszty zastępstwa procesowego 3600 zł., łącznie 8600 zł. Pozwany powinien zwrócić powódce 60% tej kwoty, czyli 5160 zł, zaś powódka powinna zwrócić pozwanemu 40% kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 3600 zł , czyli 1440 zł. Różnicę między tymi kwotami (5160- 1440 = 3720) Sąd Apelacyjny zasądził od pozwanego na rzecz powódki tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Mając na uwadze przytoczone okoliczności Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c. oraz art. 100 k.p.c. orzekł jak w sentencji.